

entreprenad bestrides, måtte höjas från 125,000 R:dr till 200,000 R:dr.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 27 Januari 1873.

Pehr Ericsson
från Gefleborgs Län.

N:o 29.

Af Herr O. B. Olsson: Om åstadkommande af utredning rörande sättet och villkoren för statens öfvertagande af skyldigheten att bygga och underhålla tingshus och häradsfängelset.

Ett af de efter nuvarande tidsförhållanden mest obilliga lagstadganden, som ännu kvarstå i 1734 års lag, är föreskriften i 26 kap. 4 § Byggningsbalken der det heter: »Tingshus skall hvar härad bygga efter gårdatal» hvarjemte i slutet af § stadgas: »För denna byggnad vare ingen fri, utom sätes- och ladugårdar, afhysta rå- och rörshemman, så ock preste- och klockarebol». Detta lagstadgande kunde vid sin tillkomst anses vara bygd på rigtiga grunder, såvida man vill se bort ifrån statens skyldighet att i allo upprätthålla lagskipningen, emedan man den tiden icke visste af någon annan till deltagande i allmänna onera på landet förpligtad befolkning än jordbrukaren, och då man ej kände någon annan grund för denna beskattning än det hemmantal han innehade. Numera hafva förhållandena väsendtligen förändrats. De skäl, som föranledt 1734 års lagstiftare att frikalla sätes- och ladugårdar samt af-

hysta rå- och rörshemman från allt deltagande i tingshusbyggnad, hafva numera, sedan rättigheten att besitta sådana hemman icke är frälseman allena förbehållen, samt sednare tids lagstiftning äfven medfört förändring i stadgandena om frälsemans forum privilegium, i det närmaste bortfallit; och någon giltig anledning, hvarföre innehafvare af preste- och klockarebol skulle i förevarande hänseende åtnjuta en förmån, som icke tillkommer andra boställshafvare, lär svårligen kunna uppvisas. I alla delar af landet har, jemte den egentliga jordbrukaren, uppstått en befolkning af bruksidkare, fabrikanter, handlande och handverkare m. fl. hvilka lika väl som skattebonden hafva intresse af rättskipningens behöriga handhafvande. Det lär icke kunna bestridas, att den ena samhällsklassen lika väl som den andra är i behof af tingshus; således kan det svårligen betraktas annorlunda än såsom en orättvisa att en del af jordbruket, som under sekler ensamt haft skyldigheten bygga och underhålla tingshus, fortfarande skall vidkännas detta onus, som kännes allt mera tryckande i samma mån öfvertygelsen om dess orättvisa gör sig gällande och anspråken på utrymme och bekvämlighet i dessa byggnader blifvit större; derföre hafva framställningar till Riksdagen i detta hänseende ofta blifvit gjorda och Lag-Utskottet har åtskilliga gånger i sina utlåtanden i frågan tillstyrkt en mera allmän på fyrktal grundad byggnadsskyldighet, hvilka utlåtanden alltid blifvit bifallna i Andra kammaren samt 1867 äfven i den Första; men besynnerligt nog blef aldrig någon skrifvelse i ämnet till Kongl. Maj:t aflåten.

Efter det frågan vid sistförflutne riksdag änyo väckts och blifvit till Lag-Utskottet remitterad, afgaf detta, i full konsekvens med sina i ämnet flera gånger förut uttalade åsigter, hemställan, hvilken mötte ett öfvervägande motstånd inom Första Kammaren der den meningen gjorde sig gällande att, ifrågavarande onus borde af staten öfvertagas. Emellertid blef Utlåtandet af båda Kamrarna till Utskottet återremitteradt, som derefter i motiven till sin hemställan yttrade: »Utskottet kan icke annat än medgifva, att rättstillståndet är en statsangelägenhet, och att det följaktligen torde tillkomma staten att bekosta tingshus och häradsfängelse. En sådan lösning af frågan medförde ock den fördel, att ett ändamålsenligt ordnande af domkretsar och tingslag derigenom i betydlig mån underlättas».

Enär jag fullkomligt delar de af Utskottet uttalade åsigter och då Första Kammaren genom sina betänkligheter i afseende på att icke någon af de tingshusbyggnadsskyldigheten rörande motioner var nog omfattande att Riksdagen skulle kunna på grundlagsenligt sätt öfverflytta denna byggnadsskyldighet på staten, så vågar jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse, med uttalande af den åsigt att staten bör öfvertaga skyldigheten att bygga och underhålla tingshus och häradsfängelse, anhålla, att Kongl. Maj:t tacktes i sådant afseende låta tillvägabringa erforderlig

utredning angående sättet och villkoren för sakens genomförande samt derefter för Riksdagen framlägga förslag.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm i Januari 1873.

O. B. Olsson.

N:o 30.

Af Herr O. B. Olsson: Derom att kurhus och lazarett der dessa i hvarandras närhet finnas, må till gemensamma sjukvårdsanstalter sammanföras, samt om den s. k. kurhusafgiftens upphörande och densamma ersättande, der så erfordras, med en särskild sjukvårds- eller lazaretsafgift.

Bland vårt fäderneslands mångahanda och olikartade skattetitlar finnes en under namn af »kurhusafgift», som synes mig vara orättvis till sin grund, då den uttaxeras lika för man- och qvinkön, och en skamfläck för vårt svenska folk, då en med våra förhållanden obekant främling, vid betraktande af de betydliga summor som Sverige år efter år synes uppoffra endast för veneriska sjukdomens hämmande, icke gerna kan komma till annan slutsats än att svenska folket från Falsterbo till Haparanda måtte vara inficeradt af venerisk smitta, hvilken tyckes vara icke i aftagande utan i ständigt tilltagande, enär i de flesta län afgiften för det uppgifna ändamålet år efter år ökas tills den befinner sig vid det högst tillåtna beloppet, hvaröfver den icke kan eller får gå; och ändå synes målet icke vara uppnådt.

Den, som något närmare känner förhållandena, vet ganska väl, att hela detta föregifna försvarskrig emot den veneriska fienden är, särdeles i landsorterna, till större delen en humbug, en främmande flagga, att medlen uttaxeras och bokföras såsom